

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Остапеч Ю.О./
« 01 » 11 20 21 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія адиктивної поведінки

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія адиктивної поведінки» для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія освітньої програми «Психологія».

Розробник: Глаголич С.В. викладач

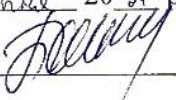
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри психології

протокол № 14 від « 01 » липня 20 21 р.

Завідувач кафедри проф. Михайлишин У.Б.

Схвалено науково-методичною комісією _____ факультету суспільних наук

протокол № 3 від « 01 » липня 20 21 р.

Голова науково-методичної комісії (Пивоваров О.П.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 72	2	2
	Лекції:	
	28	10
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	72	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Психологія адиктивної поведінки**» є формулювання компетенцій, що забезпечують засвоєння теоретичних основ формування теоретичних уявлень щодо механізмів формування і функціонування адиктивної поведінки та практичних навичок роботи із залежною поведінкою.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Для освітньо-професійної програми

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК14. Здатність використовувати інноваційні методи, техніки та технології у контексті розвитку особистісної та професійної компетентності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Психологія адиктивної поведінки**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК3 Психологія злочинного світу

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Психологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	ПР1
Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.	ПР2
Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.	ПР5

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Психологія адиктивної поведінки»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати загальну характеристику адиктивної поведінки; вільно володіти уявленнями про закономірності розвитку адиктивної поведінки; опанувати інформацією щодо механізмів механізми формування залежних розладів із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	ПР1
Опанувати основні методи діагностики залежних розладів, специфіку їхнього призначення; аналізувати результати психологічної діагностики різних форм залежності	ПР2
Опанувати та застосовувати основні методи психологічної корекції залежних розладів	ПР5

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік, контрольна робота у письмовій формі, доповідь, реферат, презентація.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усний (підготовка доповідей, рефератів, презентацій з подальшим захистом та відповідей на проблемні питання на практичних заняттях).

Форма модульного контролю: письмовий (модульна контрольна робота у вигляді відповідей на питання різного рівня складності).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	50	100
10	10	10	20		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	50	100
10	10	10	20		

T1, T2 ... T8 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	5	30
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (заочна форма) (модуль 1, 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	-	50
10	10	10	20		

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	-	50
10	10	10	20		

T1, T2... T8 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни (заочна форма)

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	1	20	1	20
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	10	1	10
Реферат	1	10	1	10
Разом		50		50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота оцінюється по 50-бальній шкалі і складається з трьох завдань різного рівня складності.

Завдання першого рівня - складаються з тестових завдань, які сприяють більш глибокому і осмисленому засвоєнню програмного матеріалу та спрямовані на розвиток навичок вільного оперування психологічними знаннями. Перше завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінено у 15 балів.

Завдання другого рівня - покликане оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтування у тематичному матеріалі, друге завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінено у 15 балів.

Завдання третього рівня - має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків здобувача з визначеної проблематики, третє завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінено у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Бали	Критерії оцінювання
F	Студентом дана неправильна відповідь на запитання. Він ухилився від аргументації, виявив незадовільні знання понятійного апарату, спеціальної літератури або взагалі нічого не відповів Практично не знає психолого-педагогічної термінології. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не може користуватися підручником, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Володіє тільки окремими прийомами практичної діяльності, яких недостатньо для формування вмінь.
FХ	Має уяву про психолого-педагогічну термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету носить не систематизований, фрагментарний характер. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання чи виконати практичну роботу без грубих помилок на які не звертає уваги.
Е	Студентом в цілому дана правильна відповідь на поставлене запитання. Проте він не зміг переконливо аргументувати її, помилився у використанні понятійного апарату, виявив низький рівень знання відповідних літературних першоджерел. Самостійно відтворює головні положення викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Знає основні психолого-педагогічні терміни. Потребує допомоги викладача чи товаришів для відтворення систематизованого навчального матеріалу. При реалізації знань в вирішенні практичних завдань потребує допомоги викладача на всіх етапах роботи. Часто допускає типові помилки які при допомозі здатен виправити. Повністю відсутнє знайомство з інформацією що викладена в додатковій літературі.
D	Повністю відтворює інформацію що викладена в базовому підручнику. Має значні утруднення при необхідності користування додатковою та довідниковою літературою. Епізодичне знайомство з періодичними психолого-педагогічними виданнями. Сформовані уміння може використовувати у стандартних ситуаціях які закладені у навчальні завдання. При виправленні допущених помилок потребує деякої допомоги викладача. Затрудняється при необхідності використовувати знання отриманні при вивченні інших дисциплін.

С	На основі оволодіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про педагогічні явища. Цілком самостійно використовує набуті знання, вміння та навички в стандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань досить вільно складає алгоритм відповіді. Швидко знаходить необхідну інформацію в довідниковій літературі. Знайомий з психолого-педагогічними періодичними виданнями поточного року.
В	Вільно володіє матеріалом у відповідності з програмою дисципліни. Знання, вміння та навички може самостійно приміняти у нестандартних ситуаціях навчального характеру. Проявляє інтерес до наукової та науково-популярної літератури з предмету. Самостійно опрацював рекомендовану, додаткову літературу з предмету. В процесі вивчення дисципліни іноді виконував реферати не передбачені робочою програмою дисципліни. Проявляє схильність до аналітико-синтетичної діяльності, здатен висловлювати власну думку що до вивченого матеріалу. Отримані знання використовує при аналізі стану навчально-виховного процесу в університеті.
А	Студентом дана правильна і вичерпна відповідь на поставлене запитання. При цьому виявлено високий рівень володіння понятійним апаратом, знання першоджерел. На основі досконалого знання матеріалу предмету студент набуті знання, вміння та навички використовує при рішенні нестандартних задач. Вільно використовує міжпредметні зв'язки, орієнтується у періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні, несподівані питання. У складних ситуаціях може провести аналіз на рівні теоретичного осмислення. Виявляє творчі здібності, нахил до самостійної науково-дослідної роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальна характеристика адиктивної поведінки

Тема 1. Предмет та задачі курсу «Психологія адиктивної поведінки»

Актуальність та соціальна значущість проблеми вивчення адиктивної поведінки. Історія досліджень адиктивної поведінки. Медичний та психологічний підходи.

Тема 2. Загальна характеристика адиктивної поведінки, закономірності розвитку.

Сутність адиктивної поведінки. Етапи розвитку адиктивної поведінки. Чинники формування адиктивної поведінки: біологічні, соціальні, психологічні. Види адиктивної поведінки (коротка характеристика).

Тема 3. Чинники та механізми формування залежних розладів

Єдність залежних розладів. Нейрофізіологічні моделі: концепція нагороди, концепція оптимуму активації. Психологічні моделі: «зсув мотиву на мету», концепція Ц. П. Короленка, концепції залежної особистості (В. Менделевича, В.Д. Москаленка, МКХ-10, Б. Уайнхолда), критерії залежності, співвідношення між первинною та вторинною залежністю – підхід А. Янова (залежність як захист від первинного болю), психодинамічний підхід до залежності (подолання внутріособистісного конфлікту).

Тема 4. Діагностика особистісної схильності до адиктивної поведінки

Пошук критеріїв залежності. Проблема необхідних та достатніх ознак. Диференційні критерії за МКХ-10. Методики психологічної діагностики залежності.

Модуль 2. Види адиктивної поведінки

Тема 5. Хімічні залежності

Алкоголізм: термінологія та класифікація. Клінічна картина: стадії розвитку хвороби, підлітковий алкоголізм, алкоголізм у жінок. Патогенетичні механізми розвитку алкоголізму. Клінічна та лабораторна діагностика алкоголізму, психологічна діагностика алкоголізму. Психологічні чинники формування алкогольної адиктивної поведінки: мотивація зловживання алкоголю, особистісні риси хворих на алкоголізм, акцентуації характеру, що сприяють розвитку алкоголізму, вплив сім'ї. Лікування та реабілітація хворих на алкоголізм. Наркоманія: термінологія та класифікація психоактивних речовин. Синдромологія наркоманії: наркотичне сп'яніння, синдром зміненої реактивності, синдром фізичної залежності, синдром психічної залежності. Розвиток наркоманії. Клінічна та лабораторна діагностика алкоголізму, психологічна діагностика наркоманії. Психологічні чинники формування наркоманії: мотивація вживання наркотиків, особистісні риси хворих на наркоманію, акцентуації характеру, що сприяють розвитку наркоманії, вплив сім'ї. Лікування та реабілітація хворих на наркоманію.

Тема 6. Нехімічні (поведінкові) залежності

Комп'ютерна адикція як новий вид залежності. Залежність від комп'ютерних ігор, інтернет-адикція та комунікативна діяльність у мережі Інтернет. Труднощі міжособистісного спілкування та Інтернет-адикція, особистісні риси залежних від комп'ютера. Сексуальна адикція та сексуальні девіації. Особистісні риси секс-залежних. Проблема побудування сімейних стосунків осіб, що виявляють сексуальну адиктивну поведінку. Критерії харчової залежності. Механізми впливу харчових речовин на формування залежності (цукор, чай, кава). Особистісні риси залежних від їжі. Харчова залежність та механізми стресу. Порушення інстинкту травлення: булімія, нервова анорексія. Работогольна (трудогольна) адикція. Трудоголізм та адиктивні організації. Особистісні риси трудоголиків. Спортивна залежність. Ігрова залежність (гемблінг). Стадії розвитку гемблінгу. Особистісні риси патологічних гемблерів. Інші нехімічні залежності.

Тема 7. Міжособистісна залежність

Міжособистісна залежність як первинна форма залежності. Моделі порушених міжособистісних стосунків: модель міжособистісної залежності Г. Гіршфільда, профіль стосунків за Р. Борнштейном. Розвиток первинної залежності в онтогенезі людини: концепція Е. Еріксона, Б Уайнхолда та ін. Критерії міжособистісної залежності. Міжособистісна залежність та побудова сімейних стосунків: стосунки подружньої залежності; невротична любов за К. Хорні; форми невротичної любові: токсична любов, любов-залежність, любов-манія, любов-прихильність. Чинники розвитку стосунків міжособистісної залежності. Синдром емоційного холоду у міжособистісних стосунках.

Тема 8. Принципи та методи психологічної корекції адиктивних розладів

Принципи корекції адиктивних розладів. Багатовимірність симптомокомплексу залежності. Засади психологічного підходу до корекції залежності. Техніки опрацювання залежних стосунків. Програма 12 кроків.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Предмет та задачі курсу «Психологія адиктивної поведінки»	10	2	2			6
Тема 2. Загальна характеристика адиктивної поведінки, закономірності розвитку	12	2	2			8
Тема 3. Чинники та механізми формування залежних розладів	12	2	2			8
Тема 4. Діагностика особистісної схильності до адиктивної поведінки	24	6	4			14
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	60	14	10	-	-	36
Модуль 2						
Тема 5. Хімічні залежності	12	2	2			8
Тема 6. Нехімічні (поведінкові) залежності	9	2	2			5
Тема 7. Міжособистісна залежність	9	2	2			5
Тема 8. Принципи та методи психологічної корекції адиктивних розладів	28	6	4			18
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	60	14	10	-	-	36
Разом за семестр	120	28	20	-	-	72

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Предмет та задачі курсу «Психологія адиктивної поведінки»	11,5	1	0,5			10
Тема 2. Загальна характеристика адиктивної поведінки, закономірності розвитку	12,5	1	0,5			11
Тема 3. Чинники та механізми формування залежних розладів	12,5	1	0,5			11
Тема 4. Діагностика особистісної схильності до адиктивної поведінки	23,5	2	0,5			21
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	60	5	2	-	-	53
Модуль 2						
Тема 5. Хімічні залежності	12,5	1	0,5			11
Тема 6. Нехімічні (поведінкові) залежності	11,5	1	0,5			10
Тема 7. Міжособистісна залежність	9,5	1	0,5			8
Тема 8. Принципи та методи психологічної корекції адиктивних розладів	26,5	2	0,5			24
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	60	5	2	-	-	53
Разом за семестр	120	10	4	-	-	106

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет та задачі курсу «Психологія адиктивної поведінки»	2	0,5
2	Загальна характеристика адиктивної поведінки, закономірності розвитку	2	0,5
3	Чинники та механізми формування залежних розладів	2	0,5
4	Діагностика особистісної схильності до адиктивної поведінки	4	0,5
5	Хімічні залежності	2	0,5
6	Нехімічні (поведінкові) залежності	2	0,5
7	Міжособистісна залежність	2	0,5
8	Принципи та методи психологічної корекції адиктивних розладів	4	0,5
Разом		20	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет та задачі курсу «Психологія адиктивної поведінки»	6	10
2	Загальна характеристика адиктивної поведінки, закономірності розвитку	8	11
3	Чинники та механізми формування залежних розладів	8	11
4	Діагностика особистісної схильності до адиктивної поведінки	14	21
5	Хімічні залежності	8	11
6	Нехімічні (поведінкові) залежності	5	10
7	Міжособистісна залежність	5	8
8	Принципи та методи психологічної корекції адиктивних розладів	18	24
Разом		72	106

7.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Айвазова А. Е. Психологические аспекты зависимости / Айвазова А. Е. – СПб.: Речь, 2003. – 120 с.
2. Адиктологія: навч. посіб. для лікарів наркологів, психіатрів, заг. практики - сімейна медицина та лікарів-інтернів. - Вид. друге, перероб. і доп. / за ред. проф. Л. М. Юр'євої / Л. Н. Юр'єва [и др.]. - Дніпро : [б. и.], 2018. - 185 с.
2. Березин С. В. Психология ранней наркомании / Березин С. В., Лисецкий К. С. – Москва – Самара: Международная ассоциация по борьбе с наркоманией и наркобизнесом, Самарский Государственный Университет, Самарский центр практической психологии, 2013 – 128 с.
3. Бухановский А. О. Зависимое поведение: клиника, динамика, систематика, лечение, профилактика / Бухановский А. О. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – 35 с.
4. Гоголева А. В. Аддиктивное поведение и его профилактика / Гоголева А. В. – М.: изд-во Моск. псих-соц. ин-та, 2002. – 240 с.
5. Данилин А. Как спасти детей от наркотиков / Данилин А., Данилина И.– М.: Центрполиграф, 2013. – 348 с.
6. Захаров Н.П. Психотерапия пограничных расстройств и состояний зависимости / Захаров Н.П. – М.: ДеЛи принт, 2004. – 288 с.
7. Ложкин А. И. Психология поведения девиантной личности: учебно-методическое пособие / Ложкин А. И. – Екатеринбург: Изд-во Уральского юридического института МВД России, 2012. – 110 с.
8. Максимова Н. Ю. Психологія адиктивної поведінки: навчальний посібник / Максимова Н. Ю. – К.: Київський університет, 2002. – 308 с.

Допоміжна

1. Бурлачук Л. Ф. Психотерапия: учебник для вузов (психологические модели) / Л. Ф. Бурлачук, А. С. Кочарян., М. Е. Жидко – СПб.: Питер, 2009. – 496 с.
2. Комер Р. Основы патопсихологии / Комер Р. – М.: Прайм-Еврознак, 2005. - 640 с.
3. Литвинова Н. А. Соціально-педагогічна профілактика наркоманії серед підлітків групи ризику: навчально-методичний посібник / Н. А. Литвинова. – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2016. – 230 с.
4. Ліщинська О.А. Модель формування адиктивного потенціалу особистості / Ліщинська О.А. // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 3. – С. 1-9.
5. Лобанова А.С. Робота з підлітками-девіантами: соціологічний та психологічний аспекти: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. – К.: Вид-во «Каравела», 2017. – 470 с.
6. Михайлишин У.Б., Шмідзен І.Ю. // Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних відносин. Матеріали Х Міжнародної наукової практичної конференції, 23 квітня 2018 р., м. Кам'янець-Подільський / за ред. С.Д.Максименка, Л.А. Онуфрієвої . – Кам'янець – Подільський :Аксіома , 2018. – С.105-108.
7. Михайлишин У.Б. Теоретико- методологічне дослідження детермінант виникнення адиктивної поведінки у студентів / У.Б. Михайлишин // Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка ; Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України / За наук. ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. – Вип. 41. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. – С. 176-187.
8. Mykhaylyshyn U.B. Influence of temperament on the formation of addictive behaviour of students // Mykhaylyshyn U.B., Iryna Schmidzen // Evropská věda: European science Scientific journal. – 2018. – № 5.- P. 154-162.

9. Михайлишин У.Б. Психологічні особливості адиктивної поведінки студентів // Михайлишин У.Б., Шмідзен І.Ю. Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019– № 3(47). – С.110-119.

10. Михайлишин У.Б. Теоретичний аналіз проблеми впливу конформізму на виникнення адиктивної поведінки студентів // Михайлишин У.Б., Шмідзен І.Ю. Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. – № 1(48). – С.143-149.

11. Профілактика девіантної поведінки дітей і молоді: психолого-педагогічні та соціальноправові аспекти: Навчальний посібник / Н. П. Пихтіна, М. П. Пихтін, Т. Є. Федорченко; за заг. ред. В. М. Оржеховської ; Міністерство освіти і науки України, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. - 399 с.

12. Психіатрія і наркологія : підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, П86 В.А. Абрамов та ін. ; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ "Медицина", 2015. — 512 с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)